

ویژه کارکنان دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی روستا

پلاستیک قاتل خاموش محیط زیست

شناخت پلاستیک:

تاریخچه و سرآغاز صنعت پلاستیک به قبل از سال ۱۸۶۸ بر می‌گردد. زمانی که Joh Wesley hyatt پیروکسیلین حاصل از کتان و نیتریک اسید را با کافور مخلوط نمود تا ماده‌ای کاملاً متفاوت و محصولی تازه به نام سلولوئید را پدید آورد. از سلولوئید در ساخت و تولید توپ‌های بیلیارد استفاده شد و با توجه به نیاز روز برای یک ماده جدید سلولوئید توسعه یافته و بدین ترتیب صنعت پلاستیک رونق یافت. در تولید پلاستیک‌ها؛ از گاز طبیعی و مواد نفتی استفاده می‌شود، هیدروکربن‌های پایه نظیر اتان یا متان بلوک‌های سازنده پلاستیک را تشکیل می‌دهند و از این بلوک‌ها ترکیب ساده‌تر هیدروکربنی که مونومر نامیده می‌شود سپس مونومرها با فرایند پلیمریزاسیون پلیمرها را تشکیل می‌دهند که امروزه تحت عنوان پلاستیک با ترکیبات متنوع‌ای به مصرف می‌رسد.

ویژگی منحصر بفرد پلیمرها آنها را در رده پر مصرف‌ترین مواد در جهان قرار داده است. برخی از این ویژگی‌ها عبارتند از: سبک بودن، عایق بودن در برابر الکتریسیته، شفافیت و قابلیت رنگ‌پذیری، مقاومت بالا در برابر شرایط جوی ناپایدار، خوردگی مواد شیمیایی و مقرون بصرفه بودن

هزاران نوع مختلف از پلاستیک‌ها وجود دارند از کیسه‌های خرید گرفته تا اسباب بازی‌ها، سی‌دی‌ها و لوله‌هایی که در کار لوله‌کشی مورد استفاده قرار می‌گیرند. برخی از پلاستیک‌ها مانند آدامس یا لاستیک از قسمت‌هایی از گیاهان درست می‌شوند، پلاستیک‌ها را از دو طریق تولید می‌کنند؛

- دسته اول پلاستیک‌های سلولزی هستند که از چوب ساخته می‌شوند شامل؛ ابریشم مصنوعی، سلفون، توپ پینگ پونگ و فیلم سلولوئید

- دسته دوم پلاستیک‌هایی که از نفت ساخته می‌شوند شامل؛ اجزای چراغ جلو و عقب اتومبیل، اجزای سرویس بهداشتی، شیشه‌های نشکن، کلاه ایمنی، تجهیزات پزشکی، طناب‌ها و الیاف و نخ‌های بافندگی و هزاران کاربرد در صنعت

خطرات زیست محیطی کیسه‌های پلاستیکی

افزایش بی‌رویه تولید و عدم تجزیه آنها توسط موجودات زنده بویژه پلاستیک‌های مورد استفاده در بسته‌بندی مواد غذایی، صنعت و کشاورزی سبب انباشتگی عظیم آلودگی محیطی می‌شود. زباله‌های پلاستیکی از طریق خاک کردن، سوزاندن در دمای زیاد و بازیافت دور ریخته می‌شوند، در اثر سوزاندن پلاستیک‌های پلی‌ونیل کلراید، آلایندگی‌های آلی پایدار تولید می‌شوند که به فوران‌ها و دیوکسین‌ها معروف‌اند. بر اساس تحقیقات انجام شده سالانه بیش از ۳ میلیون تن پلاستیک در ایران تولید می‌شود بیشتر این پلاستیک‌ها نیز با دوام هستند و صدها سال طول می‌کشد تا بخودی خود تجزیه و نابود شوند. هنگامی که کیسه‌های پلاستیکی به عنوان زباله دور ریخته می‌شوند به علت ماندگاری بیش از ۵۰۰ سال در محیط، باعث آلودگی محیط زیست می‌شوند این کیسه‌ها به همراه باد جابجا می‌شوند و وارد رودخانه‌ها و کانال‌های آب می‌شوند

شوند در نتیجه موجب گرفتگی آبراهه‌ها شده و در بسیاری موارد به علت ساکن ماندن آب، زاد و ولد انواع حشرات افزایش می‌یابد. کیسه‌های پلاستیکی در صورت ورود به محیط زیست دریایی، وارد زنجیره غذایی جانوران دریایی شده و سالانه هزاران گونه از جانوران آبی از قبیل وال، دلفین، فک و لاک پشت و نیز پرندگان دریایی اشتباهاً بر اثر خوردن این کیسه‌ها و خفگی ناشی از آن جان می‌دهند. کیسه‌های بلعیده شده حتی پس از مرگ جانوران و تجزیه آنها نیز سالم می‌مانند، بنابراین دوباره پراکنده شده و جان حیوانات دیگر را مورد تهدید قرار می‌دهند و در صورت دفن در زمین بعثت داشتن مواد نفتی و خاصیت تجزیه ناپذیری در خاک باقی می‌مانند و از این طریق وارد زنجیره غذایی انسان می‌شوند و خطرات جبران ناپذیری را برای سلامت انسانها به همراه دارند.

کدهای بازیافت پلاستیک:

بازیافت پلاستیک همانند بازیافت دیگر مواد مانند کاغذ نیست و باید انواع پلاستیک‌ها را به صورت جداگانه بازیافت نمود در غیر اینصورت فرایند بازیافت با مشکل روبرو خواهد شد.

انتهای هر ظرف پلاستیکی یک عدد داخل مثلثی با پیکان درج شده است انواع پلاستیک‌ها با علائم اختصاری؛

PET، HDPE، PVC، LDPE، PP، PS، و سایر موارد شناسایی می‌شوند. که از این میان PVC خطرناک‌ترین نوع آن است.

راهکارهای کاهش تولید پلاستیک:

براساس بند ۱ ماده ۱۰ اساسنامه، تشکیلات و سازمان دهیاری‌ها، اولین وظیفه تعریف شده برای دهیار " بهبود وضع زیست محیطی روستا" می‌باشد. همچنین در بند ۲ همین ماده بر بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسایی‌های بهداشتی و آموزش در خصوص آنها بعنوان وظایف مهم دهیار محترم تاکید شده است. بر همین اساس و با توجه به مطالب عنوان شده در مقدمه، موارد ذیل جهت "کاهش مصرف پلاستیک در روستا" پیشنهاد می‌گردد:

- آموزش ساکنان از طریق تهیه و نصب تبلیغات محیطی در قالب بروشور و پوستر، نصب بنر و برگزاری کلاسهای آموزشی
- حداقل امکان از ظروف غیر پلاستیکی استفاده گردد.
- بطری آب با قابلیت استفاده مجدد تهیه گردد.
- حداقل امکان بصورت عمده و بدون بسته بندی مواد غذایی تهیه گردد.
- از کیسه‌های پارچه ای هنگام خرید استفاده کنیم.
- از نی‌های استیل برای مصرف نوشیدنی استفاده شود.
- حداقل امکان از محصولات و ظروف یکبار مصرف استفاده نگردد.
- درخواست از آموزگار مدرسه جهت آموزش به کودکان در خصوص کاهش مصرف پلاستیک بصورت دوره‌ای و پخش فیلم‌های آموزشی

- استفاده از روشهای تشویقی و ترغیب گردشگران به جمع آوری زباله‌ها خصوصا محصولات پلاستیکی در محیطهای گردشگری روستایی
- استفاده از ظرفیت انجمن‌های محیط زیستی (NGO) های محیط زیستی در پاکسازی محیطهای روستایی و آموزش ساکنین
- در روز بزرگداشت روز جهانی بدون کیسه پلاستیک مصادف ۲۱ تیر، مسابقات نقاشی در مسجد برگزار گردد و کانون های تابستانی جهت یادگیری و فرهنگ سازی " کاهش مصرف پلاستیک " برای خانواده ها تشکیل گردد.

ماخذ: کتاب پلاستیک قاتل خاموش محیط زیست، نویسندگان: سارا میرزایی- سعیده چراغعلیخانی - شیوا شفیعی خانی، شهرداری منطقه ۵، ۱۳۹۸